

'Ontwikkelingen steeds mooier en fraaier'

Kiezen voor cardiologie

Ecg's, interventie & preventie, acute hartinfarcten, chronische hartritmestoornissen, nieuwe technieken; ingrediënten van het specialisme cardiologie. Een uniek vak, dat zich razendsnel ontwikkelt! Majanka Keijer

Zes jaar duurt de opleiding tot cardioloog. En als je je wilt superspecialiseren, kun je daarna nog een jaar in opleiding. Je bent dus wel even onder de pannen als je dit specialisme kiest. Maar je staat wel voor een mooie uitdaging, want er is bijna geen ander vak dat zich de afgelopen jaren zo snel heeft ontwikkeld als cardiologie. Zowel de inhoudelijke kant van het vak als de opleiding moderniseert.

Over niet al te lange tijd (waarschijnlijk in 2009) start het nieuwe curriculum cardiologie. In de praktijk betekent dit dat de eerste twee jaar interne geneeskunde beter worden afgestemd op de praktijk van een cardioloog. Dus meer stageblokken van specialismen die raakvlakken hebben met cardiologie. Denk hierbij aan nefrologie, longziekten en intensive care. Daarna volgen drie jaar opleiding algemene cardiologie. Hierbij loop je onder andere stages op de hartbewaking, spoedeisende hulp en poli, variërend van drie tot zes maanden. Daarnaast moet je als aios een aantal hartkatheterisatiestages doen en leer je pacemakers plaatsen. Tot slot volgt nog een verdiepingsjaar, waarin je je toelegt op een bepaald onderdeel binnen de cardiologie, zoals algemene cardiologie, elektrofysiologie, congenitale (aangeboren) hartafwijkingen, intensive care, beeldvorming of interven-

de patiënt kun je hierdoor veel betekenen. Dankzij het dotteren genezen mensen eerder en kunnen ze ook sneller weer het ziekenhuis verlaten. Maar ook chronische hartpatiënten kun je nu meer bieden. Met behulp van katheters kan de bron van een hartritmestoornis worden aangepakt. Het interventiegebied van de cardiologie verschuift richting het terrein van de chirurgie. Vernauwde hartkleppen worden via ballonnen opgerekt en bij de laatste innovatie, het plaatsen van hartkleppen met behulp van katheters, is geen openhartoperatie meer nodig. Als cardioloog moet je wel wat van techniek begrijpen. Het is veel meer dan het geven van een pilletje of het stellen van een diagnose. Dit maakt het vak ook zo aantrekkelijk. En we zijn er nog lang niet. De techniek wordt verfijnd en de ontwikkelingen worden alleen maar mooier en fraaier. Het wachten is nu op de door-

Cardioloog en opleider Wybren Jaarsma (rechts): 'Het hart is een klein orgaan, maar wel het meest essentiële.'

'Je moet wel wat van techniek begrijpen'

tie. Een superspecialisatie is ook mogelijk. Dit betekent na zes jaar nog een jaar fellowship. In feite bouw je hiermee de laatste gedane specialisatie verder uit.

Technische vlucht

Wybren Jaarsma is cardioloog en opleider in het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein. Sinds 1998 leidt hij aios op. Jaarsma: 'Het hart is een klein orgaan, maar wel het meest essentiële. Als cardioloog ben je door de enorme technische vlucht steeds beter in staat om de conditie van het hart goed te houden. Voor

Beelden: De Beeldredactie, Maarten Hartman

braak om zieke hartspiercellen te vervangen door gezonde door middel van stamcellen. Dit staat nu nog in de kinderschoenen, maar kan straks een geweldige impact hebben. En dan is er nog preventie en controle bij mensen met een te hoge bloeddruk of een te hoog cholesterolgehalte. Kortom: het is een geweldig veelzijdig vak en je kunt als cardioloog veel verschillende richtingen op.'

Hard werken

In Nederland zijn dertien A-ziekenhuizen waar je de opleiding cardiologie kunt volgen. Het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein is er een van. Je kunt het hele jaar door solliciteren bij een van de opleidingsziekenhuizen. Voor 2009 zijn er 54 opleidingsplaatsen, verdeeld over de dertien ziekenhuizen. Iedere kliniek krijgt in 2009 vier nieuwe opleidingsplaatsen toegewezen. De overige twee plaatsen worden verdeeld over de verschillende ziekenhuizen. Waar kijkt de sollicitatiecommissie naar? Jaarsma: 'Goede kandidaten hebben wetenschappelijke interesse, zijn enthousiast en gemotiveerd, bereid om hard te

werken en er echt voor te gaan. Je hoeft niet te zijn gepromoveerd om in opleiding te komen, maar het is wel handig aan te geven wat voor soort onderzoek je wilt doen, waarover je een artikel zou willen schrijven. We verwachten dat je je ook buiten je werk hiermee bezighoudt. Iedere brief die ik krijg, wordt op waarde geschat en beoordeeld. Eventueel volgt een sollicitatiegesprek. Als wij vinden dat iemand een kans moet krijgen, dan wordt hij aangenomen als anios. Op voorhand maken we hierover duidelijke afspraken. Gedurende het jaar als anios kijken we of iemand geschikt is om in opleiding te gaan. Soms moeten we na een jaar afscheid van een anios nemen, omdat diegene niet geschikt is. Overigens werkt dat twee kanten op. Anios haken soms zelf ook af omdat het vak voor hen te stressvol en te druk is. Niet iedereen kan daar goed tegen. Het heeft ook geen zin iemand op te leiden die niet op z'n plaats is. Dat komt de betrokkene, maar ook het team niet ten goede.

Voor 2009 kunnen wij vier anios aannemen. Op dit moment heb ik al dertig sollicitatiebrieven binnen. Het aanbod is elk jaar weer groter dan de vraag.'

'Balanceren op het randje van leven en dood'

Marco Post (31) zit in het vijfde jaar van de opleiding cardiologie. Hij volgt de opleiding in het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein. Waarom koos hij specifiek voor dit vak?

'Eigenlijk wist ik al vrij snel tijdens de studie geneeskunde wat ik wilde. Ik ben in het Belgische Leuven opgeleid en de structuur van de basisopleiding is daar anders dan hier. In het derde jaar moest ik een werkstuk schrijven over de fysiologie en daarbij sprak het hart me het meest aan. Tijdens de opleiding mocht ik de coschappen kindergeneeskunde en gynaecologie lopen in mijn land van herkomst. Dat heb ik gedaan in het Antonius. Daarnaast deed ik onderzoek voor de afdeling Cardiologie. Dat beviel van twee kanten zo goed dat ik na het behalen van mijn bul mocht terugkomen in het Antonius om als anios cardiologie aan de slag te gaan. Een paar maanden later ben ik aan de opleiding begonnen. Het is hard werken, maar het is een heel eerlijk vak. Door goed te redeneren en het ziekteproces te begrijpen, kun je een hoop zaken zelf oplossen. De combinatie van het behandelen van patiënten met chronische hartproblemen en die met acute hartzaken, maakt het vak heel boeiend. Je werkt veel samen met andere specialismen: radiologie, thoraxchirurgie, longziekten. Natuurlijk is het vak niet altijd leuk, dat is inherent aan het orgaan. Je balanceert op het randje van leven en dood. Je probeert zo veel mogelijk mensen zo goed mogelijk te behandelen, maar dat lukt nu eenmaal niet altijd. Soms overlijden patiënten. Dat blijft moeilijk. En af en toe is het cru; dan

Marco Post: 'Het is hard werken, maar het is een heel eerlijk vak.'

Is het specialisme cardiologie ook zo vooruitstrevend als het gaat om deeltijdwerken en vrouwen in maatschappen? Jaarsma: 'Het aantal vrouwen dat instroomt in de opleiding neemt steeds meer toe. Ik schat dat dit nu op 40 procent of zelfs hoger ligt. Het is nu nog zo dat vooral vrouwen vanwege kinderen vaker parttime willen werken. Wij bieden die ruimte, maar cardiologie is wel een ambitieuze opleiding waarbij je vaak alle zeilen moet bijzetten.' ●

Meer informatie is te vinden op:

www.knmg.nl/ore (kijk onder registratiecommissies en dan onder MSRC)

www.nvvc.nl (Nederlandse Vereniging voor Cardiologie)

www.indekliniek.nl/specialismen

www.artsenet.nl (voor vacatures)

kom je net uit de reanimatiekamer, is de reanimatie niet gelukt en moet je je ook weer professioneel opstellen en vriendelijk doen tegen de volgende patiënt. In het begin kon ik er soms moeilijk van slapen als een patiënt overleed, maar dat extreme gevoel raak je gaandeweg kwijt. Desondanks vind ik dit het mooiste specialisme dat er is. Er wordt veel van je verwacht als cardioloog en het is hard werken. Je moet kunnen omgaan met stressvolle situaties en daarbij niet je verstand verliezen. En het is een vak dat bij uitstek geschikt is om onderzoek te doen. Als je echt gemotiveerd bent en er voor wilt gaan, dan is het absoluut alle moeite waard.'

Zomaar een dag

Hoe ziet een dag van een cardioloog in opleiding eruit? Marco: 'We hebben een dienstenstructuur. Neem een zaterdag of een zondag. 's Ochtends heb je dan eerst de overdracht met collega's van de nacht. Dan loop ik visite in de kliniek; bij patiënten op de hartbewaking, de intensive care en op andere afdelingen waar patiënten met hartproblemen liggen. Mijn collega doet de SEH. Na mijn visite is mijn collega op de SEH weg en draai ik dienst op de SEH tot 21.00 uur 's avonds. Dan word ik weer afgelost door mijn collega's van de nachtdienst. Doordeweeks zijn we met vijftien collega's en dan doet ieder z'n ding; afhankelijk van het stageblok dat je op dat moment loopt, bijvoorbeeld: echocardiografie, polikliniek, hartkatheterisatie, hartbewaking. Een zeer afwisselend beroep dus, binnen een duidelijk afgebakend terrein.' En de toekomst? Hoe ziet Marco die? 'Ik zou me graag willen verdiepen in congenitale cardiologie en beeldvorming. Daarvoor is eventueel nog wel een fellowship noodzakelijk. Maar het is ook belangrijk welke mogelijkheden er binnen de verschillende ziekenhuizen zijn. Uiteraard wil ik ook rekening houden met mijn gezin, dus dat zijn lastige keuzes. Wat dat betreft is geneeskunde wel een vak waarbij je keuzes moet blijven maken.'

Dossiers op de website

Het Studentenplatform zet in samenwerking met de KNMG en Arts in Spe regelmatig interessante informatie voor geneeskundestudenten op de website. Elke drie maanden wordt een nieuw dossier gelanceerd. Zo verschijnt deze maand het dossier tentaminering.

Eerder in de reeks verschenen:

- **Dossier seksuele intimidatie:** Studenten geneeskunde, en co-assistenten in het bijzonder, zijn vaak slachtoffer van seksuele intimidatie. Er wordt echter maar weinig melding van gemaakt. Het taboe is nog steeds groot en ook de angst voor een slechte beoordeling speelt een rol. In dit dossier aandacht voor wat je er tegen kunt doen.
- **Dossier burn-out:** Ruim een derde van de co-assistenten ziet de coschappen regelmatig niet zitten. Ze worstelen met de hoge werkdruk en hebben meer dan eens het gevoel persoonlijk te falen. Op de faculteiten denkt men goed bereikbaar te zijn voor klachten van deze studenten en voldoende ondersteuning te bieden. Maar de co's zelf zien dat heel anders. Tips voor het herkennen en voorkómen van een burn-out lees je in dit dossier.
- **Dossier buitenland:** Een deel van je studie in het buitenland volgen? Elke faculteit biedt daartoe mogelijkheden. Internationale oriëntatie wordt immers enorm gestimuleerd. Voor jezelf kan die periode in het buitenland een nuttige, interessante maar vooral leuke ervaring zijn. Niet weten waar te beginnen? Het dossier buitenland helpt je op weg.
- **Dossier carrière:** Worstel je met je beroepskeuze of wil je weten wat je mogelijkheden als basisarts zijn? In het dossier carrière vind je onder andere een overzicht van alle vervolgoopleidingen en workshops die helpen bij het maken van de juiste keuze.

Geïnteresseerd in een van de dossiers? Kijk dan op www.artsinspe.nl.

Ben jij een cardioloog in spe?

- Heb je hart voor het hart en wil je je verdiepen in een enkel orgaan?
- Kun je tegen stressvolle situaties?
- Werk je graag samen met andere specialisten?
- Heb je interesse in techniek?
- Heb je (aantoonbare) interesse in wetenschappelijk onderzoek?
- Niet te beroerd om hard te werken?
- Geen problemen met wisselende diensten?

Dan zou dit wel eens jouw specialisme kunnen zijn.